

Faktablad:

Utvärdering av metoder

Utvärdering av metoder

Hur kan man veta att nya metoder är pålitliga?

Forskare behöver utvärdera de metoder de använder för att kunna vara säkra på att de ger pålitliga resultat. Ofta ställs det mycket höga krav på nya metoder – de ska beskrivas noggrant, vara pålitliga och relevanta i den situation de ska användas. Den här typen av utvärdering gjordes inte när djur började användas i forskning för flera hundra år sedan.

När en forskare ska utvärdera en metod kan hen använda sig av olika kontroller där hen vet vilket resultat hen kommer få. Det är också vanligt att ha flera prov av samma sort i ett experiment och dessa ska givetvis få samma resultat. Samma prov ska också ge samma resultat när metoden används nästa gång, eller av någon annan person för att metoden ska anses vara pålitlig.

Validering – för metoder som ska användas i riskbedömning

Beroende på vad en ny metod ska användas till ställer vi olika krav på utvärderingen. Den grupp av metoder som utvärderas mest ingående är metoder som ska användas i toxikologisk riskbedömning, vilket är en bedömning som avgör om ett ämne är giftigt eller inte. De metoder som används vid den här typen av bedömningar måste ha genomgått något som kallas för validering. Om metoden inte ska användas för att bedöma om ett ämne är giftigt eller inte, utan till exempel inom grundforskning, räcker det med en enklare form av utvärdering för att visa att metoden är pålitlig.

I en valideringsstudie utvärderas metoden noggrant för att avgöra om den ger resultat som går att upprepa, och för vilka typer av ämnen, material eller produkter som den kan användas. Olika laboratorier över hela världen ska kunna använda metoden och resultaten ska bli likvärdiga. När en metod bedöms vara tillförlitlig och säker inom ett visst område kan den sedan godkännas och information som tas fram med den metoden kan användas vid riskbedömning.

3R

SVERIGES 3R-CENTER

www.jordbruksverket.se/3R